

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO ENERGETIKOS KOMISIJA

2017 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

Lietuvos Respublikos Seimo Energetikos komisija (toliau – Komisija) yra nuolatinė komisija, sudaryta 2016 m. lapkričio 22 d. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu Nr. XIII-27 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Energetikos komisijos sudarymo“, kuris 2017 m. birželio 22 d. buvo pakeistas Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu Nr. XIII-502 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. lapkričio 22 d. nutarimo Nr. XIII-27 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Energetikos komisijos sudarymo“ pakeitimo“ ir 2017 m. gruodžio 19 d. buvo pakeistas Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu Nr. XIII-905 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Energetikos komisijos sudarymo“ pakeitimo“.

Komisijos pirmininkas ir pirmininko pavaduotojas patvirtinti 2016 m. lapkričio 24 d. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu Nr. XIII-54 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo komisijų pirmininkų ir jų pavaduotojų patvirtinimo“.

Komisija pradėjo darbą 2016 m. lapkričio 22 d., todėl laikoma, kad ataskaitos ataskaitinis laikotarpis – nuo 2016 m. lapkričio 22 d. iki 2017 m. gruodžio 31 d.

Ataskaitiniu laikotarpiu Komisijoje dirbo 13 narių:

- 1) Virgilijus Poderys – Komisijos pirmininkas;
- 2) Artūras Skardžius – Komisijos narys ir Komisijos pirmininko pavaduotojas iki 2017 m. gruodžio 19 d.,
- 3) Linas Balsys – Komisijos narys nuo 2017 m. birželio 22 d.,
- 4) Kęstutis Bartkevičius,
- 5) Antanas Baura – Komisijos narys nuo 2017 m. birželio 22 d.,
- 6) Eugenijus Gentvilas,
- 7) Zbignev Jedinskij,
- 8) Dainius Kreivys,
- 9) Naglis Puteikis,
- 10) Paulius Saudargas,
- 11) Andriejus Stančikas,
- 12) Tomas Tomilinas,
- 13) Virginija Vingrienė.

Lietuvos Respublikos Seimo pavedimų vykdymo kontrolės informacinės sistemos duomenimis ataskaitiniu laikotarpiu Komisija:

- gavo **254** pareiškimus, raštus ir kitus dokumentus;
- parengė ir išsiuntė **212** atsakomųjų ir iniciatyvinių raštų;

Ataskaitiniu laikotarpiu Komisijos pirmininkas sušaukė **38** posėdžius, kuriuose svarstyti **29** parlamentinės kontrolės klausimai ir **32** kiti klausimai. Komisija Seimo pavedimu kaip papildomas

komitetas svarstė 6 įstatymų ir nutarimų projektus ir pateikė dėl jų savo išvadas. Seimo Ekonomikos komiteto prašymu Komisija apsvartė ir pateikė savo išvadas dėl 2 įstatymų projektų.

Komisija Seime suorganizavo 2 konferencijas ir priėmė 2 užsienio delegacijas. Komisijos pirmininkas surengė 48 susitikimus su įvairių valstybės institucijų, asociacijų, organizacijų atstovais.

Informacija apie Komisijos posėdžius ir kitus renginius buvo reguliariai skelbiama Seimo interneto tinklalapyje adresu http://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=15967&p_k=1, siunčiama Seimo kanceliarijos Informacijos ir komunikacijos departamento Ryšių su visuomene skyriui.

Svarstyti įstatymų projektai:

- **Elektros energetikos sistemos bei elektros energijos rinkos apsaugos įstatymo projektas Nr. XIIP-4639.**

207 m. vasario 15 d. Komisijos posėdyje buvo svarstomas Lietuvos Respublikos Elektros energetikos sistemos bei elektros energijos rinkos apsaugos įstatymo projektas Nr. XIIP-4639, kuris nustatė Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos ir elektros energijos rinkos apsaugos nuo elektros energijos patekimo iš trečiųjų šalių, kuriose yra nesaugių branduolinių elektrinių, bendruosius įgyvendinimo principus, sąlygas ir etapus, taip pat tvarką, kaip Lietuvos Respublika įvertina tokių elektrinių statusą ir jų keliamas grėsmes Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui, aplinkai ir visuomenės sveikatai.

Komisija pasiūlė pagrindiniam Ekonomikos komitetui tobulinti įstatymo projektą Nr. XIIP-639, atsižvelgiant į gautas pastabas ir pasiūlymus, kuriems Komisija pritarė ir į Komisijos pateiktą pasiūlymą.

-
- **Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 2, 5, 16 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-4444 ir jį lydintis Elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 16 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-4445.**

2017 m. balandžio 28 d. posėdyje Ekonomikos komiteto prašymu Komisija svarstė Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 2, 5, 16 ir 22 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIIP-4444 ir jį lydintįjį Elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 16 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIIP-4445, kuriais siekiama nustatyti, kad konkursas išduoti leidimą naudoti Lietuvos Respublikos teritorinės jūros ir (ar) Lietuvos Respublikos išskirtinės ekonominės zonos dalį atsinaujinančius energijos išteklius naudojančių elektrinių plėtrai ir eksploatacijai būtų organizuojamas Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka atlikus tyrimus ir kitus veiksmus, būtinus elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių leistinumui ir galimybėms įvertinti.

Komisija pasiūlė pagrindiniam Ekonomikos komitetui tobulinti įstatymo projektą Nr. XIIP-4444, atsižvelgiant į gautas pastabas ir pasiūlymus, kuriems Komisija pritarė ir į Komisijos pateiktus pasiūlymus.

- **Energetikos įstatymo Nr. IX-884 8 ir 36 straipsnių pakeitimo ir papildymo 24¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIIP-4025 ir susijusį Energetikos įstatymo Nr. IX-884 36 straipsnio pakeitimo ir papildymo 24¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIIP-375.**

2017 m. gegužės 11 d. Komisija posėdyje svarstė Energetikos įstatymo Nr. IX-884 8 ir 36 straipsnių pakeitimo ir papildymo 24(1) straipsniu įstatymo projektą Nr. XIIP-4025, kuriuo siekiama įstatymų galios lygmeniu aiškiai ir tiksliai apibrėžti veiksmus, kurie Valstybinės kainų ir

energetikos kontrolės komisijos (toliau – VKEKK) ir jos įgaliotų darbuotojų gali būti vykdomi atliekant energetikos įmonių reguliuojamosios veiklos patikrinimus, taip pat VKEKK ir jos įgaliotų darbuotojų teisės bei įgaliojimus atliekant patikrinimus. Pataisomis norima atsisakyti perteklinių reikalavimų, susijusių su sankcijų energetikos įmonėms skyrimu, užpildyti įstatymo spragas, kurios leidžia energetikos įmonėms išvengti sankcijų už reguliuojamos veiklos sąlygų pažeidimus bei pakoreguoti VKEKK sprendimo dėl sankcijos skyrimo įsigaliojimo tvarką.

Komisija pasiūlė Seimo paskirtam pagrindiniam komitetui jį tobulinti, atsižvelgiant į Seimo Teisės departamento, Europos teisės departamento pastabas ir pasiūlymus bei sujungti šiuos abu projektus.

- **Energetikos įstatymo Nr. IX-884 5, 8, 16 ir 36 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIP-664 ir jį lydintys įstatymo projektai - Elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 6, 9, 55 ir 67 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIP-665 ir Gamtinių dujų įstatymo Nr. VIII-1973 28 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIP-666.**

2017 m. birželio 8 d. posėdyje Komisija svarstė Energetikos įstatymo Nr. IX-884 5, 8, 16 ir 36 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIIIP-664 ir jį lydinčiuosius įstatymo projektus - Elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 6, 9, 55 ir 67 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIIIP-665 ir Gamtinių dujų įstatymo Nr. VIII-1973 28 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIIIP-666, kuriais siekiama patobulinti minėtuose įstatymuose įtvirtintas nuostatas, susijusias su valstybės reguliuojamų kainų nustatymo principais, vartotojų, gamintojų energetikos objektų prijungimu prie energetikos objektų bei baudų skyrimu už direktyvų įpareigojimų nesilaikymą. Projektuose siūloma įtvirtinti, kad energetikos įmonėms, įskaitant perdavimo sistemos operatorių ir vertikalios integracijos įmones, VKEKK gali skirti iki 10 procentų įmonės metinių pajamų pinigines baudas, jei jos netinkamai vykdo arba nevykdo Energetikos įstatymo numatytų įpareigojimų.

Įtvirtinus siūlomas įstatymo projekto nuostatas, būtų atsižvelgta į Europos Komisijos rekomendacijas ir būtų nutraukiama Europos Komisijos pradėta pažeidimo procedūra dėl ES direktyvų perkėlimo, kuriame nurodoma, kad Lietuvos nacionalinėje teisėje numatyta galimybė Vyriausybei priimti principus, taikomus nustatant tarifus, ir tokių principų buvimas sumažina nacionalinės reguliavimo institucijos veiksmų laisvę, rodo, jog direktyvos perkeltos neteisingai.

Komisija pasiūlė pagrindiniam Ekonomikos komitetui tobulinti įstatymo projektą Nr. XIIIP-664 ES, atsižvelgiant į Seimo kanceliarijos Teisės departamento pastabą, kuriai Komisija pritarė ir sujungti projektą su Energetikos įstatymo Nr. IX-884 8 ir 36 straipsnių pakeitimo ir papildymo 24¹ straipsniu įstatymo projektu Nr. XIIP-4025 ir Energetikos įstatymo Nr. IX-884 36 straipsnio pakeitimo ir papildymo 24¹ straipsniu įstatymo projektu Nr. XIIIP-375.

Svarstyti parlamentinės kontrolės klausimai ir priimti sprendimai

- **Dėl UAB „Geoterma“ jėgainės privatizavimo**

2016 m. gruodžio 7 d. Komisija posėdyje svarstė UAB „Geoterma“ jėgainės privatizavimo klausimą ir nusprendė siūlyti Vyriausybei Lietuvos Respublikos valstybei ir savivaldybėms priklausančių akcijų privatizavimo įstatymo nustatyta tvarka išbraukti UAB „Geoterma“ iš patvirtinto privatizavimo objektų sąrašo ir išnagrinėti galimybę UAB „Geoterma“ tiekti šilumą konkurencingomis kainomis Klaipėdos miesto šilumos tinklams, šilumos gamybai naudojant atsinaujinančius energijos išteklius (pvz. biokurą). Taip pat Komisija pasiūlė tęsti geoterminės energijos mokslinių tyrimų darbus ir papildyti Vyriausybės 2012 m. liepos 18 d. nutarimu Nr. 916

patvirtintą Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo tvarkos aprašą, numatant paramą šilumos energijos gamintojams, išgaunantiems šilumą iš geoterminių išteklių.

- **Dėl Vilniaus ir Kauno kogeneracinių jėgainių projektų**

2016 m. gruodžio 14 d. posėdyje UAB „Lietuvos energija“ kogeneracinių jėgainių projektų tarnybos direktorius dr. Nerijus Rasburskis Komisijai pristatė Vilniaus ir Kauno miestuose planuojamų įrengti biokuru ir komunalinėmis atliekomis kūrenamų kogeneracinių elektrinių projektų įgyvendinimo eigą. Komisijos nariai domėjosi komunalinių atliekų deginimo perspektyvomis įgyvendinant žiedinės ekonomikos principus, pramoninių degintinų atliekų ir degintino dumblo kiekiais ir kt. bei nusprendė šio klausimo svarstymą pratęsti 2017 m. sausio mėnesį uždarame komisijos posėdyje.

2017 m. sausio 11 d. Komisija surengė papildomą posėdį Vilniaus ir Kauno kogeneracinių jėgainių projektų eigos svarstymui. Komisijos narių bendru sutarimu priimtas sprendimas išsiųsti papildomus paklausimus Aplinkos ir Ūkio ministerijoms, patikslinančius planuojamus šalyje 2030 m. degintinų pramoninių, komunalinių, džiovinoto dumblo, pakuočių ir kitų atliekų kiekius, ir atsakančius į pagrindinį komisijos narių keltą klausimą posėdyje, ar priėmus Europos Sąjungos Žiedinės ekonomikos paketą, nebus pertekliniai atliekų deginimo pajėgumai šalyje, jeigu bus įgyvendinti Vilniaus ir Kauno kogeneracinių jėgainių projektai. Taip pat nutarta surengti kitą Komisijos posėdį, pasikviečiant į jį ir Aplinkos apsaugos komiteto narius tolimesniam Vilniaus ir Kauno kogeneracinių jėgainių projektų klausimo svarstymui.

2017 m. vasario 2 d. Komisijos posėdyje priimti svarbūs sprendimai dėl Vilniaus ir Kauno kogeneracinių jėgainių projektų. Komisija nusprendė siūlyti Vyriausybei atlikti papildomus degintinų atliekų kiekių skaičiavimus ir prognozes iki 2030 m., išanalizuojant pramonės šakas ir jose susidarančių atliekų tvarkymo naujausią situaciją, įvertinant, kokios gamybos ir ūkinės veiklos atliekos pašalintos nepavojingų atliekų sąvartynuose 2016 m.

Komisija taip pat išreiškė susirūpinimą, kad atliekant Vilniaus ir Kauno kogeneracinių jėgainių projektų vertinimą nebuvo taikytas kaštų ir naudos analizės metodas, todėl Vyriausybei pasiūlė inicijuoti kogeneracinių jėgainių projektų papildomą ekspertinį vertinimą. Be to, Komisija, išvelgdama Vilniaus kogeneracinės jėgainės projekto įgyvendinimo trikdžius, paragino Vilniaus miesto savivaldybę ir projekto vykdytojus bendradarbiauti, sprendžiant Vilniaus trečiosios termofikacinės elektrinės tolesnės veiklos klausimą, ir esant galimybei surasti sprendimą projekte dalyvauti ir savivaldybei.

Komisijos nariai konstatavo, kad pastačius Kauno kogeneracinę jėgainę pajėgumai šilumos rinkoje Kauno mieste bus pertekliniai, todėl galimas neracionalus finansinių resursų investavimas. Atsižvelgdama į tai, kad gamybos ir ūkinės veiklos atliekų kiekiai yra sunkiai prognozuojami ir Ūkio ministerijai, atsakingai už gamybos ir kitos ūkinės veiklos metu susidarančių atliekų tvarkymo reglamentavimą, gamybos ir ūkinės veiklos atliekų prognoziniai susidarymo skaičiavimai iki 2030 m. nėra žinomi, Komisija pasiūlė Vyriausybei svarstyti galimybę statyti vieną atliekų deginimo jėgainę Lietuvoje, pasirenkant Vilniaus kogeneracinės jėgainės projektą.

2017 m. spalio 25 d. posėdyje Komisijos prašymu Vilniaus ir Kauno kogeneracinių jėgainių projektus įgyvendinančios „Lietuvos energijos“ atstovas posėdyje pristatė esamą projektų įgyvendinimo situaciją, finansavimo klausimą, apžvelgė projektuose numatytus įvesties rodiklius: pajėgumus, kuro poreikį, taip pat planuojamus rezultatus: energijos gamybos kiekius, jų kainas, atliekų tvarkymo įkainio – vartų mokesčio – dydį, taršos pokyčius.

Komisija nusprendė, be kita ko, prašyti Aplinkos ministerijos atlikti kogeneracinėse jėgainėse tinkamų deginti atliekų kiekių ir kaloringumo prognozių skaičiavimus 2020 m., 2025 m. ir 2030 m.,

be kita ko, išanalizuojant pramonės šakas bei jose susidarančių atliekų tvarkymo naujausią situaciją ir pateikti Komisijai nuomonę, ar susidarys pakankamas tokių atliekų kiekis šalyje, kad būtų užtikrintas vystomų projektų pajėgumų pilnas panaudojimas. Komisija taip pat paprašė pateikti argumentuotą nuomonę, kaip situacija degintinų atliekų pakankamumo esamiems pajėgumams panaudoti šalyje pasikeistų, jeigu atliekas pradėtų deginti AB „Akmenės cementas“. Į Energetikos ministeriją kreiptasi teiraujantis, ar pastačius Kauno kogeneracinę jėgainę, pajėgumai šilumos gamybos rinkoje Kauno mieste nebus pertekliniai ir ar tai optimalus valstybės kapitalo investicijų panaudojimas.

• Dėl tretinio elektros galios rezervo aukciono

2017 m. sausio 11 d. Komisija posėdyje nagrinėjo AB „Litgrid“ organizuoto tretinio elektros galios rezervo aukciono klausimą ir priėmė sprendimą kreiptis į Viešųjų pirkimų tarnybą dėl Viešųjų pirkimo įstatyme numatytų išimčių taikymo išaiškinimo pirkimams atliekamiems energetikos srityje ir į VKEKK bei Konkurencijos tarybą dėl AB „Lietuvos energijos gamyba“ galimo piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi vykdyto aukciono metu. Taip pat Komisija nusprendė kreiptis į Energetikos ministeriją siūlydama parengti Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo tvarkos aprašo pakeitimo projektą, siekiantį detalizuoti elektros energetikos sistemos rezervų užtikrinimo paslaugą, kuriame būtų sudarytos skaidrios, vienodos ir nediskriminuojančios konkurencinės sąlygos visiems, techninius reikalavimus atitinkantiems, rinkos dalyviams.

Paminėtina, kad VKEKK, atsižvelgdama į Komisijos pasiūlymą ir atlikusi AB „Lietuvos energijos gamyba“ neplaninį veiklos patikrinimą, konstatavo, kad teikdama pasiūlymą AB „Litgrid“ 2016 m. gruodžio 13 d. vykdytame tretinio aktyviosios galios rezervo aukcione bendrovė viršijo nustatytą tretinio aktyviosios galios rezervo užtikrinimo paslaugos kainos viršutinę ribą. AB „Lietuvos energijos gamyba“ elektros energijos perdavimo sistemos operatoriaus AB „Litgrid“ organizuotame aukcione pasiūlė didesnes tretinio rezervo paslaugų kainas, negu Komisijos šiai paslaugai teikti bendrovei 2017 m. nustatyta 10,04 Eur/MW/val. kainos viršutinė riba.

Energetikos ministerija, atsižvelgdama į Komisijos rekomendacijas, siekdama užtikrinti sąžiningą konkurenciją ir tretinio aktyviosios galios rezervo (toliau – Rezervas) paslaugos pirkimą 2017 metais taip pat vykdyti aukciono būdu, inicijavo 2012 m. birželio 18 d. patvirtintų Elektros tinklų naudojimo taisyklių (toliau – Taisyklės) pakeitimus. Pakeitimais buvo siekiama aiškiau reglamentuoti rezervinės galios aukcionų organizavimo ir vykdymo tvarką, pasiūlius taisyklėse įtvirtinti šiuos principus: 1) nuo 2018 metų Rezervo paslauga bus perkama aukciono būdu, kurį perdavimo sistemos operatorius organizuos kartą per metus, visam kalendorinių metų laikotarpiui; 2) perdavimo sistemos operatorius kiekvienais metais, prieš organizuodamas Rezervo aukcioną, viešai paskelbs reikiamą Rezervo kiekį ateinantiems metams ir pagrindimą (skaičiavimus); 3) perdavimo sistemos operatorius Rezervą privalės užtikrinti mažiausiais įmanomais kaštais; 4) Rezervą galės teikti elektros energijos gamintojai, kurių vienetinė generatoriaus galia nuo 20 MW ir daugiau.

Paminėtina, kad pagal 2017 m. pabaigoje paskelbtus elektros perdavimo sistemos operatoriaus AB „Litgrid“ vykdyto aukciono rezultatus viso tretinio galios rezervo atkūrimo 110 kV tinkle paslaugą (223 MW galios) sistemos operatoriumi 2018 m. teks AB „Panevėžio energija“ (teks 30 MW galios tretinio galios rezervo), AB „Orlen Lietuva“ (120 MW) ir UAB „Kauno termofikacijos elektrinė“ (teks 73 MW).

- **Dėl darniojo transporto plėtros**

2017 m. kovo 9 d. Komisija posėdyje aptarė darniojo transporto plėtros klausimus. Komisija, įvertindama, kad naujausių standartų vidaus degimo variklių dėka CO₂ emisijos ir kita tarša mažinami nežymiai, kai tuo tarpu troleibusai jau dabar yra priemonė, leidžianti mažinti taršą ir susirūpinusi, kad elektrinių viešojo transporto priemonių rida Vilniaus mieste ženkliai mažėja (2012 – 2015 m. sumažėjo 15%), o naudojančių vidaus degimo variklius – didėja (2012 – 2015 m. padidėjo 43%), nusprendė siūlyti Aplinkos ministerijai peržiūrėti Klimato kaitos specialiosios programos lėšų paskirstymą ir Susisiekimo ministerijai - ES struktūrinių fondų investicijas, numatant didesnių lėšų, nei numatyta šiuo metu, skyrimą elektrinių viešojo transporto priemonių ir jų infrastruktūros vystymo projektams.

Taip pat buvo nutarta siūlyti Aplinkos ministerijai įvertinti Lietuvos miestų strateginiuose planavimo dokumentuose aplinkos oro taršai valdyti numatytų priemonių įgyvendinimą ir ar priemonės yra pakankamos, norint pasiekti Lietuvos Respublikos įsipareigojimus dėl transporto taršos mažinimo bei siūlyti Aplinkos ir Sveikatos apsaugos ministerijoms inicijuoti susitarimą su didžiųjų Lietuvos miestų savivaldybėmis dėl mobiliųjų taršos šaltinių CO₂ emisijų mažinimo, skatinantį troleibusų ridos ir kelionių skaičiaus didėjimą.

- **Dėl UAB „Geoterma“ jėgainės privatizavimo**

2017 m. gegužės 3 d. Komisijos posėdyje Komisijos darbo grupė „Dėl UAB „Geoterma“ jėgainės privatizavimo“ pristatė darbo grupės gautą medžiagą dėl UAB „Geoterma“, apžvelgė problemų esmę, pateiktus skaičiavimus pagal galimus UAB „Geoterma“ veiklos scenarijus ir pateikė darbo grupės pasiūlymus.

Komisija nusprendė kreiptis į AB „Lietuvos energijos gamyba“, valstybės įmonę „Turto bankas“ prašant pateikti UAB „Geoterma“ veiklos ekonominį ir finansinį modelį bei veiklos planą tuo atveju, jei bendrovės naudojamas dujinis katilas būtų pakeistas į biokuro katilą. Komisija taip pat nutarė kreiptis į VKEKK ir Konkurencijos tarybą prašant ištirti, ar Klaipėdos miestui šilumą tiekiančios bendrovės konkuruoja vienodomis sąlygomis, ar atskiri rinkos dalyviai nesinaudoja kryžminėmis subsidijomis iš elektros ar atliekų tvarkymo sektorių šilumos kainai mažinti žemiau patiriamų sąnaudų jai pagaminti ir ar dėl to jie neįgyja konkurencinių pranašumų prieš kitus šilumos rinkos dalyvius.

- **Dėl padėties Lietuvos elektros energetikos paslaugų sektoriuje**

2017 m. gegužės 10 d. Komisijos posėdyje Lietuvos elektros energetikos asociacijos prezidentas Kęstutis Jauniškis išreiškė didelį susirūpinimą dėl blogėjančios padėties elektros energetikos paslaugų sektoriuje. Komisija, išklausiusi Lietuvos elektros energetikos asociacijos pateiktą informaciją bei įvairius susijusius klausimus aptarusi su Lietuvos elektros energetikos paslaugų sektoriuje veikiančiomis bendrovėmis, norėdama pilnai išsiaiškinti situaciją šiame sektoriuje, nusprendė kreiptis į Energetikos bei Finansų ministerijas su prašymu pakomentuoti susidariusią situaciją ir pateikti institucijos nuomonę minėtu klausimu. Taip pat paprašė informuoti Komisiją apie galimus sprendimų variantus susidariusiai padėčiai išspręsti ir jų institucijos planus tai įgyvendinti.

- **UAB „Lietuvos energija“ ir grupės įmonių veiklos ataskaitų svarstymas**

Komisija, siekdama išanalizuoti valstybės valdomos energetikos įmonių grupės UAB „Lietuvos energija“ veiklą, inicijavo šios grupės įmonių 2016 m. veiklos ataskaitų aptarimą. Komisija posėdžiuose išklausė UAB „Lietuvos energija“ ir jos grupės įmonių 2016 m. veiklos ataskaitų pristatymus: ir 2017 m. birželio 7 d. – UAB „Lietuvos energija“, 2017 m. birželio 14 d. – AB „Energos skirstymo operatorius“ ir AB „Lietuvos energijos gamyba“. Šiuose posėdžiuose Komisijai buvo pristatyta visos grupės ir atskirų bendrovių organizaciniai ir veiklos pokyčiai, taip pat pasiekti rezultatai 2014–2016 m. Komisija domėjosi ne tik bendrovių veiklos rodikliais, tačiau ir veiklos efektyvumą apibūdinančiais rodikliais. Komisija prašė pristatyti ir išklausė informaciją apie grupės ir atskirų bendrovių valdymo struktūrą bei valdymo mechanizmus, vadovų ir darbuotojų darbo užmokesčio dydžius, bendrai apie atlygio politiką.

Komisija papildomai domėjosi ir 2017 m. birželio 28 d. posėdyje išklausė informaciją, kaip šios grupės bendrovės, kaip valstybės valdomos bendrovės, įgyvendina bendrai visoms valstybės valdomoms įmonėms atitinkamuose vyriausybės nutarimuose nustatytus turto valdymo ir veiklos skaidrumo reikalavimus, taip pat reikalavimus dėl vadovų atlyginimo struktūros ir dydžio. Komisija domėjosi, kaip, kokiais kriterijais remiantis formuluojami bendrovių veiklos tikslai ir uždaviniai, kaip nustatomi vadovų siektini veiklos rodikliai ir kaip vyksta rezultatų įgyvendinimo priežiūra ir vertinimas, kaip įvertinti pasiekti rezultatai ir kaip už tai buvo atlyginta.

Komisija 2017 m. liepos 5 d. posėdyje priėmė sprendimą, kuriame konstatavo, kad bendrovės nesilaiko visų nustatytų skaidrumo reikalavimų, taip pat reikalavimų nustatytų dėl vadovų atlyginimo nustatymo ir jų dydžio, iš esmės nesilaiko reikalavimų skelbti vadovams nustatomų siektinų veiklos rodiklių ir pateikė pasiūlymą Finansų ministerijai, kaip bendrovės grupės akcijų valdytojai, imtis atitinkamų veiksmų.

- **UAB EPSO-G ir grupės įmonių veiklos ataskaitų svarstymas**

2017 m. spalio 11 d. posėdyje Komisija analizavo valstybės valdomos UAB „EPSO-G“ energetikos įmonių grupės valdymo organizavimą bei vykdomą veiklą ir ypatingą dėmesį skyrė veiklos efektyvumui ir jo vertinimui. Dvi pagrindinės šiai įmonių grupei priklausančios bendrovės – AB „Litgrid“ ir AB „Amber Grid“ – vykdo svarbiausius Lietuvos energetikos strateginius projektus, kurių savalaikis įgyvendinimas yra itin svarbus Lietuvai.

UAB „EPSO-G“ vadovas Komisijai pristatė 2016 m. įgyvendintus grupės korporatyvinio valdymo pokyčius, kurių reikalauja valstybės valdomą įmonių valdymą reglamentuojantys teisės aktai. Taip pat pristatė pagrindinių grupės įmonių atliktus darbus ir pasiektus veiklos rezultatus.

Komisija priėmė sprendimą, kuriame išdėstė rekomendacijas Energetikos ministerijai kaip UAB „EPSO-G“ akcijų valdytojai dėl UAB „EPSO-G“ valdymo vienetų sudėties ir narių kompetencijos, dėl UAB „EPSO-G“ struktūros, dėl atlyginimų politikos tobulinimo, kad atlyginimų politika labiau atitiktų vyriausybės nustatytą tvarką, taip pat dėl aktyvesnio valdymo rašte „Dėl valstybės lūkesčių UAB „EPSO-G“ arba kituose dokumentuose nustatant prioritetinius siektinus rodiklius, kuriais galėtų būti, visų pirma, a) veiklos efektyvumo rodikliai (sąnaudų mažinimas, tarifų mažinimas ir pan.), b) strateginių projektų vykdymo pamatuotini rodikliai, c) paslaugų kokybės rodikliai, d) inovacijų diegimo rodikliai.

- **Dėl elektros energijos tiekimo patikimumo: techninės problemos ir kibernetinė sauga**

2017 m. liepos 5 d. posėdyje Komisija aiškinosi elektros energijos tiekimo patikimumo užtikrinimo klausimus ir iš to kylančias technines bei kibernetinės saugos problemas.

Komisija nutarė pratęsti klausimo svarstymą Komisijoje, kai bus atliktas Valstybinės energetikos inspekcijos viršininko birželio 20 d. įsakymu sudarytos komisijos tyrimas (toliau – Tyrimas) siekiant išsiaiškinti, dėl kokių priežasčių 2017 m. birželio 15 d. sutriko elektros energijos tiekimas Vilniaus mieste.

- **Dėl elektros energijos tiekimo patikimumo ir skirstymo kokybės užtikrinimo**

2017 m. rugsėjo 27 d. Komisija, į posėdį pakvietusi Energetikos ministerijos, VKEKK, Valstybinės energetikos inspekcijos, AB „Energinet“, AB „Litgrid“, Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmų bei Lietuvos pramonininkų konfederacijos atstovus aptarė elektros tiekimo ir skirstymo kokybės problemas. Vienos opiausių problemų – nuolatiniai trumpalaikiai elektros įtampos kritimai, elektros energijos tiekimo neatstatymas vartotojams, priklausantiems III patikimumo kategorijai, per 24 val. elektros energijos persiuntimo nutraukimo atveju.

Komisija kreipėsi į atitinkamas institucijas, siekdama sulaukti konkrečių veiksmų ar planų, kaip ir kada ruošiamasi spręsti aukščiau išdėstytas problemas elektros energijos skirstymo tinkle.

- **Išmanioji apskaita**

2017 m. lapkričio 15 d. Komisijos Seimo Energetikos komisijos posėdyje buvo aptartas išmaniosios apskaitos ir išmaniųjų tinklų įdiegimo Lietuvoje klausimas. Komisijos kvietimu posėdyje dalyvavo viešnia iš Estijos – Estijos didžiausio elektros energijos skirstymo operatoriaus – bendrovės *Elektrilevi OU*, Siret Kegel, kuri pristatė Estijos patirtį diegiant išmaniąją elektros energijos apskaitą ir modernizuojant ir skaitmenizuojant visą elektros tinklų valdymo sistemą. Estijos atstovė posėdyje apžvelgė su pasiruošimu ir diegimo įgyvendinimu susijusius pagrindinius planavimo ir reglamentavimo aspektus, iškilusius nenumatytus probleminius klausimus. Taip pat apžvelgė projekto atneštą naudą: sumažėjusias energijos skirstymo operatoriaus įvairias sąnaudas, atsiradusią galimybę tiksliai matyti problemines tinklo vietas, numatyti tinklo atnaujinimo reikalingumą ir tiksliai planuoti reikalingiausias investicijas, taip pat padidėjusį vartotojų pasitenkinimą teikiamomis paslaugomis bei galimybes sekti ir atitinkamai mažinti energijos suvartojimą.

Posėdyje taip pat dalyvavo AB „Energinet“ atstovai, kurie pristatė bandomojo išmaniųjų skaitiklių diegimo projekto rezultatus ir išmaniosios apskaitos diegimo visoje Lietuvoje kaštų ir naudos analizės rezultatus.

Komisija, konstatuodama, kad Lietuva viena iš nedaugelio ES valstybių narių yra neįdiegusi išmaniosios apskaitos, ir tai gali būti netgi ekonominio augimo trukdžiu, taip pat atsižvelgdama į pristatytus įvykdyto bandomojo energijos išmaniosios apskaitos diegimo projekto rezultatus ir planuojamo išmaniosios apskaitos įdiegimo Lietuvoje projekto kaštų ir naudos analizės rezultatus, paragino Energetikos ministeriją ir Finansų ministeriją, kaip AB „Energinet“ patronuojančios bendrovės akcijų valdytoją, taip pat AB „Energinet“ laikyti išmaniosios apskaitos diegimo Lietuvoje projektą prioritetiniu.

• **Dėl šilumos supirkimo iš gamintojų problematikos šilumos ūkyje**

2017 m. lapkričio 29 d. Komisijos posėdyje Konkurencijos tarybos atstovai pažymėjo, kad taryba yra gavusi skundą dėl VKEKK delsimo priimti sprendimą dėl naujos redakcijos Šilumos supirkimo iš nepriklausomų šilumos gamintojų tvarkos ir sąlygų aprašo ir, kad esamas reguliavimas neužtikrina sąžiningos konkurencijos šilumos gamybos sektoriuje, todėl paragino VKEKK nedelsti priimti sprendimus dėl šilumos supirkimo iš nepriklausomų šilumos gamintojų teisinio tobulinimo.

Komisija, išklausiusi valstybės valdžios institucijų atstovų ir kitų suinteresuotų asmenų pasisakymus, nusprendė kreiptis į VKEKK, ragindama artimiausiu metu priimti sprendimą dėl naujos redakcijos Šilumos supirkimo iš nepriklausomų šilumos gamintojų tvarkos ir sąlygų aprašo pakeitimo projekto, įsigaliojimo datą atidedant protingam laikui, per kurį šilumos ūkio rinkos dalyviai atitinkamai pasirengtų būsimiems rinkos sąlygų pokyčiams.

Svarstyti parlamentinės kontrolės ir kiti klausimai:

2016 m. lapkričio 24 d. posėdyje Komisija išsirinko Komisijos pirmininką – Seimo narį Virgilijų Poderį, Komisijos pirmininko pavaduotoją – Seimo narį Artūrą Skardžių.

2016 m. lapkričio 30 d. posėdyje buvo aptarta Komisijos darbo tvarka, Komisijos prioritetiniai darbai ir Komisijos narių pateikti pasiūlymai dėl Komisijos 2016 m. gruodžio–2017 m. birželio mėn. darbo plano.

2016 m. gruodžio 7 d. posėdyje Komisija pasitvirtino 2016 m. gruodžio – 2017 m. birželio mėn. darbo planą ir aptarė Seimo 2012–2016 metų kadencijos Energetikos komisijos veiklą.

2017 m. kovo 2 d. posėdyje buvo pristatytas 2016–2020 metų Vyriausybės programos nuostatų dėl energetikos, atsinaujinančių energijos išteklių ir energijos vartojimo efektyvumo įgyvendinimo prioritetinių priemonių projektas bei 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programa.

2017 m. kovo 15 d. posėdyje Komisija aptarė vėjo energetikos šalyje plėtros klausimus ir nutarė į Komisijos darbų planą įtraukti parlamentinės kontrolės dėl vėjo energijos naudojimo elektros gamybai jūroje ir mažųjų (pavienių) vėjo elektrinių plėtros klausimus.

2017 m. kovo 29 d. posėdyje Komisija svarstė gaminančių vartotojų (saulės šviesos energijos elektrinių) plėtros ir finansavimo galimybes ir nutarė 2017 m. antrame pusmetyje posėdyje atlikti parlamentinę kontrolę dėl gaminančių vartotojų skatinimo įgyvendinimo.

2017 m. balandžio 19 d. Komisija į posėdį pakvietė atitinkamų institucijų atstovus, kad supažindintų komisijos narius su Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimo eiga ir šiam procesui reikalingo finansavimo užtikrinimo perspektyvomis.

2017 m. gegužės 3 d. posėdyje Komisija pritarė Energetikos komisijos nuostatų projektui ir nusprendė pateikti Seimui jį svarstyti ir tvirtinti. Birželio 29 d. Seimas posėdyje priėmė nutarimą Nr. 560 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo Energetikos komisijos nuostatų patvirtinimo“.

2017 m. birželio 14 d. posėdyje Komisijai pristatyta VKEKK 2016 m. veiklos ataskaita.

2017 m. birželio 21 d. Komisijos ir Seimo Ekonomikos komiteto bendrame posėdyje pristatyta atnaujinta Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategija.

2017 m. rugsėjo 13 d. Komisija posėdyje aptarė prioritetinius Komisijos darbus Seimo III (rudens) sesijoje ir Komisijos darbo plano projektą.

2017 m. spalio 18 d. Komisijai pristatyta Baltijos šalių elektros sistemų generacijos adekvatumo studija.

2017 m. lapkričio 29 d. Komisijos posėdyje buvo diskutuota dėl „NT Valdos“ paskelbto viešo aukciono 2017 m. gruodžio 20 d. valstybės valdomos energetikos įmonių grupės „Lietuvos energija“ veikloje nenaudojamam nekilnojamam turtui parduoti.

2017 m. gruodžio 13 d. posėdyje Komisija nagrinėjo atnaujintos Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos projekto (XIIIP-1446) projekto dalį, aptariančią šilumos ir vėsumos ūkį bei jo perspektyvas.

2017 m. gruodžio 20 d. posėdyje Komisija svarstė atnaujintos Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos projekto (XIIIP-1446) gamtinių dujų sektoriaus klausimus.

2017 m. gruodžio 20 d. Komisijos posėdyje pranešimą skaitė ir geoterminės energetikos valdymo patirtį Vokietijoje pristatė Vokietijos prof. dr. Ernst Huenges.

Kita veikla:

2017 m. vasario 22 d. Komisijos pirmininkas kartu su Seimo Pirmininko patarėju energetikai Kęstučiu Kudzmanu susitiko su gamtinių dujų dujotiekio projekto „Nord Stream 2“ patarėju Baltijos šalių klausimams Romanas R. Baumanis. Susitikimas surengtas R. Baumanis iniciatyva, kurio metu diskutuota apie projekto politinius, geopolitinius, aplinkosauginius aspektus.

2017 m. kovo 8 d. Komisijos pirmininkas Seime susitiko su pirmaujančio šilumos tiekėjo Vokietijoje „Danpower GmbH“ vadovais Sven Schmieder ir Manfred Schuele. Kadangi bendrovė įgyvendina energijos gamybos bei tiekimo sprendimus ir Baltijos šalyse, susitikimo metu svarstytos verslo plėtros galimybės Lietuvos šilumos ūkyje.

2017 m. kovo 9 d. Komisijos pirmininkas kartu su Seimo Pirmininku dalyvavo susitikime su Europos Parlamento nare Rebecca Harms. Vienas esminių susitikime svarstytų klausimų – Astravo atominė elektrinė. Seimo Pirmininkas pažymėjo, jog Lietuvos tikslas yra išvengti šios atominės elektrinės pastatymo, tačiau jei visgi ši elektrinė bus pastatyta, ji, tikėtina, bus ekonomiškai nuostolinga. Europarlamentarė savo ruožtu pranešė, kad Lietuva ne viena: Europos Parlamente susibūrė grupė asmenų, kurie daug dėmesio skiria Astravo AE, nes tai - ne tik Lietuvos, bet ir visos ES problema.

2017 m. kovo 30 d. Komisijos narys Tomas Tomilinas susitiko su kandidate į Lietuvos Respublikos garbės konsulės Gvatemaloje pareigas Roxana Michele Prieto Andrade ir jos sužadėtiniumi, Gvatemalos Kongreso nariu Julio Francisco Lainfiesta Rimolac, kuriuos lydėjo Lietuvai akredituotas Gvatemalos ambasadorius Francisco Gross Hernández-Kramer. Susitikimo tikslas – išsiaiškinti Lietuvos ir Gvatemalos tarpparlamentinio bendradarbiavimo galimybes.

2017 m. balandžio 7 d. Komisija surengė konferenciją „Konkurencija šilumos gamybos sektoriuje – rezultatai ir perspektyvos“, kurioje aptarė Lietuvos šilumos sektoriaus perspektyvas, konkurencinės ir monopolinės šilumos gamybos pavyzdžius, išsiaiškino, kokiomis sąlygomis vyksta konkurencija šilumos gamybos sektoriuje ir kas iš tiesų garantuoja mažiausią šilumos kainą vartotojams. Konferencijoje dalyvavo Seimo nariai, Energetikos ministerijos, VKEKK, Konkurencijos tarybos, šilumos tiekimo įmonių atstovai.

2017 m. gegužės 12 d. Komisijos pirmininkas V. Poderys ir Komisijos pirmininko pavaduotojas A. Skardžius susitiko su Europos vėjo energetikos asociacijos „Wind Europe“ generaliniu direktoriumi Giles Dickson ir kitais asociacijos atstovais. Susitikimo metu Seimo atstovai informavo asociacijos vadovą, kad šiuo metu ruošiamoje naujojoje Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijoje atsinaujinančiai energetikai bus skiriamas deramas dėmesys.

Susitikimo metu kalbėta apie elektros tinklo stabilumo svarbą integruojant vis daugiau vėjo. Šiuo metu Lietuvos tinklas sinchronizuotas su Rusijos tinklu, bet įsibėgėjant desinchronizacijos procesui, svarbu užtikrinti patikimą tinklo funkcionavimą. „Wind Europe“ vadovas išvardijo keletą kartu su vėjo energetika atsirandančių inovacijų, kurios prisideda užtikrinant patikimą tinklo funkcionavimą: vėjo elektrinių teikiamos dažnio kontrolės paslaugos, turbinų lankstumas greitai jas įjungiant/išjungiant, išmaniųjų tinklų taikymas, energijos akumuliacijos technologijų plėtra ir kita.

2017 m. gruodžio 4 d. Komisija, kartu su Danijos ambasada, Šiaurės ministrų tarybos biuru Lietuvoje ir Lietuvos šilumos tiekėjų asociacija suorganizavo tarptautinę energetikos konferenciją „Energijos vartojimo efektyvumas ir inovacijos šilumos ūkyje. Lietuvos ir Europos patirtis“. Konferencijoje aptarti energijos vartojimo efektyvumo Lietuvos šilumos ūkyje klausimai ir suvartojamos šilumos sumažinimo būdai, taip pat susipažinta su Europos šalių inovacijomis šilumos ūkyje. Renginyje savo įžvalgomis dalijosi Seimo nariai, valstybės ir savivaldybių institucijų darbuotojai, šilumos tiekimo įmonių atstovai, mokslininkai, energetikos konsultantai, namų ūkio priežiūros bendrijų savininkai. Konferenciją moderavo Komisijos pirmininkas V. Poderys.

Komisijos pirmininkas

Virgilijus Poderys